

sätt foten i fokus

Pär Samuelsson, fd diabetesfotkoordinator

Diabetiska fotproblem – omfattning

- 3 - 8% av personer med diabetes, < 60år
- Tung riskfaktor för
  - recidiv fotsår
  - infektion
  - gangrän
  - amputation
- 50% av amputationer sker på diabetiker, ca 1400/år
- 70% av dessa pga fotsår
- 80% av dessa pga olämpliga skor

Diabetesfotsår kostnad

- förebygga = 7 500 SEK
- läka = 75 000 SEK
- amputera = 750 000 SEK

Störst risk för fotproblem

- nedsatt känsel
- nedsatt perifer cirkulation
- synskada
- grava felställningar
- andra faktorer som försvårar egenvård

Patofysiologi

- Neuropati
  - sensorisk
  - motorisk
  - autonom
- Angiopati
  - makrovaskulär
  - mediascleros
  - mikroangiopati
- Andra riskfaktorer: rökning, hypertoni, hyperlipidemi, obesitas, ödem, neuropatisk skelettsjukdom, bristande metabol kontroll, bristande sjukdomsinsikt och följsamhet i behandlingen

Neuropati

- Sensorisk
  - hyperestesi
  - hypoestesi
  - dysestesi
- Motorisk
  - muskelatrofi
  - felställningar: klotår, nedsjunkna fotvalv
- Autonom
  - minskad svettsekretion
  - tyngdpunktsförändring
  - hudatrofi
  - kärl dysfunktion

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

Neuropati

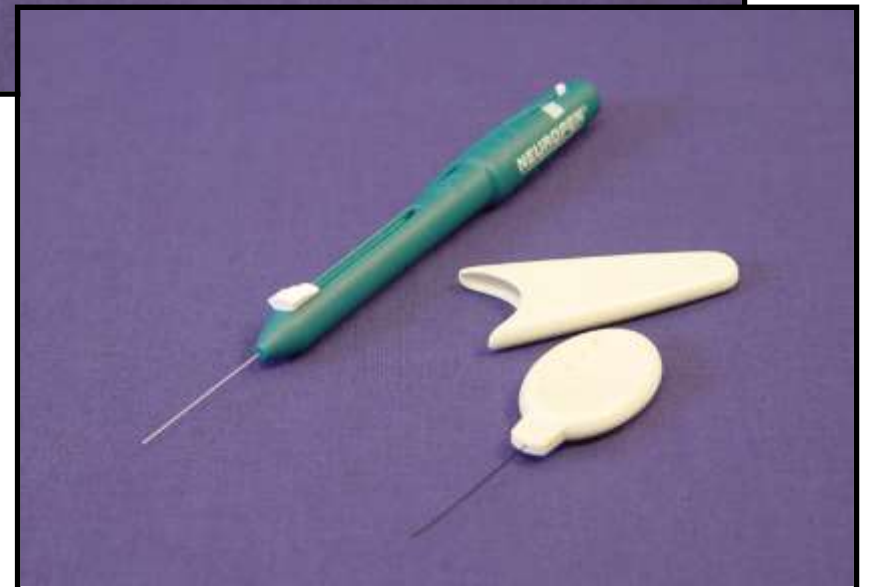
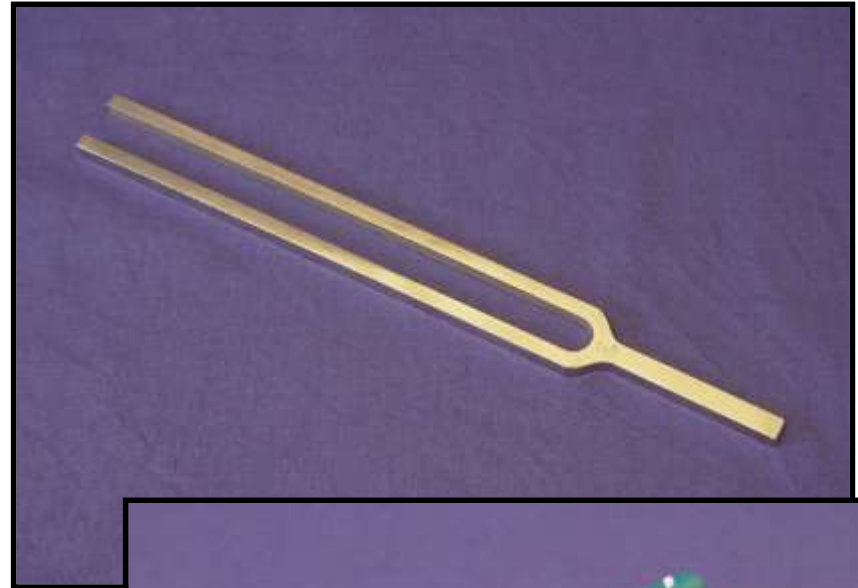

Neuropati

Neuropati

- Förekomst upp till 80 % av alla diabetiker och 70-100 % hos alla med fotsår
- Diagnostik
  - status
  - monofilament
  - stämngaffel
  - biothesiometer/
vibrameter

Makroangiopati

Mikroangiopati

Makroangiopati

- Status
- Perifer cirkulationsmätning: ankeltryck/tåtryck
  - ankeltryck $>80\text{mmHg}$
OBS! Risk för falskt höga värden
  - tåtryck $>50\text{mmHg}$
- Patienter med fotsår skall anses ha ischemi tills motsatsen är bevisad
- Amputation skall ej ske utan att patienten har genomgått kärlkirurgisk bedömning

Perifer cirkulation

- Ankeltryck hos diabetiker – ofta falskt höga värden pga mediascleros

Normalt ankeltryck = ca 10% högre än systoliskt armBT

- Tåtryck mer rättvisande
Normalt tåtryck = ca 10% lägre än systiskt armBT
- Tåtryck <40mmHg = ischemi => kärlkir.konsult

Ortopedtekniska hjälpmedel

förebyggande – avlastande

- ge plats åt foten - på längden och bredden
- skydda mot yttre våld
- avlasta och utjämna tryck
- eliminera skuvningseffekter
- estetiskt tilltalande

Lästa ut skor är inte riskfritt

Vilken skostorlek?

Ortopedtekniska hjälpmedel

Ortopedtekniska hjälpmedel

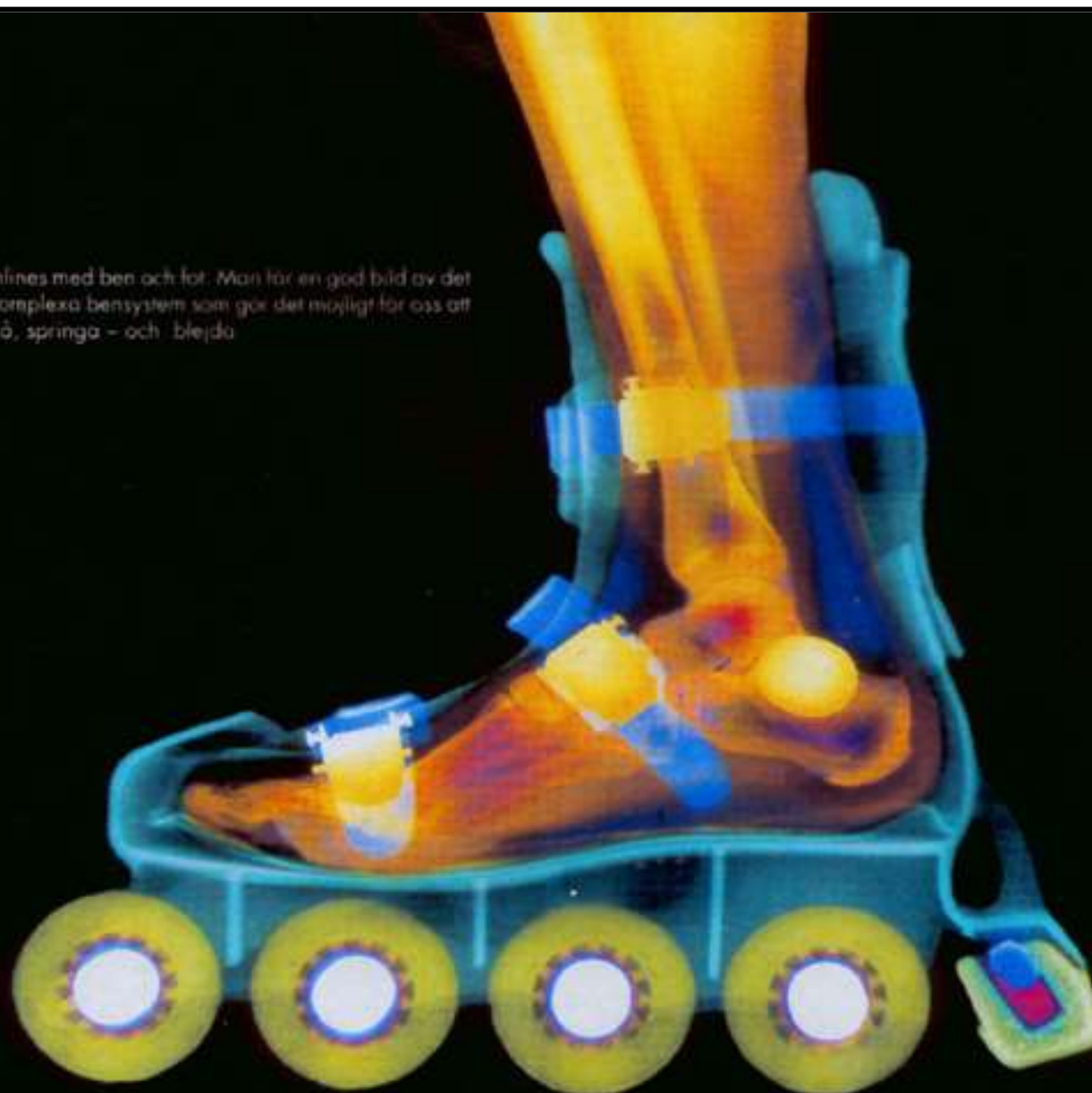
Fotbädd

Hur är det över huvud taget möjligt att stå utan att tappa balansen? Och att förflyta sig? Hela kroppstyngden vilar på tårna – som är sammanpressade i en spets. Kan man tänka sig något mer anatomiskt felaktigt? Men klackens konstruktion är fascinerande – hur länge håller den männa?

Inlines med ben och fot. Man får en god bild av det komplexa bencystern som gör det möjligt för oss att gå, springa - och blejda

Egenhändiga hjälpmedel

Undvik elektriska hjm

Charcot-foten

Charcot-foten

Charcot-foten

förekomst och orsaker

- 0,16% i blandad diabetespopulation
- 13% bland högriskpatienter
- sensorisk neuropati
- autonom neuropati
  - hyperperfusion
  - rubbad lokal kalkomsättning
- upprepade traumata

Diagnostik

- klinisk bild
  - neuropati
  - god perifer cirk
  - svullnad
  - värmeökning
  - rodnad
  - smärta?
  - feber
- röntgen
  - destruktion
  - sub/luxation
  - dislokation
- skelettscintigrafi

Workspace
Fütter

46

SKELETT MDP
2002-06-07 12:33

SU/SAHLGRENKA

XXXXXX
XXXXXX

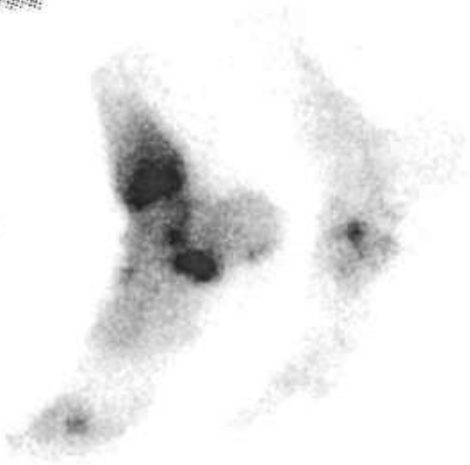
2002-06-07
SKELETT MDP
APPEO
APPEO

XXXXXX
XXXXXX

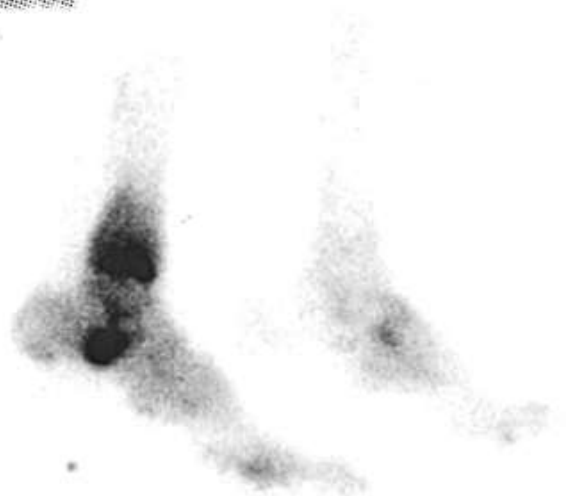
2002-06-07
SKELETT MDP
PLANTART
PLANTART

XXXXXX
XXXXXX

2002-06-07
SK T MDP
LLA

XXXXXX
XXXXXX

2002-06-07
SKELETT MDP
RLAT

Behandling

- Immobilisering
  - sängläge
  - gånggips
  - ortos
  - behandlingsskor
- noggrann uppföljning
  - justering av gips/ortos/skor
- behandlingstid 6 månader eller mer
- medicinsk fotvård

Behandling

syfte: ödemterapi och avlastning

Behandling

- Immobilisering
  - sängläge
  - gånggips
  - ortos
  - behandlingsskor
- noggrann uppföljning
  - justering av gips/ortos/skor
- behandlingstid 6 månader eller mer
- medicinsk fotvård